

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2015-04-16
Meddelad i
Luleå

Mål nr
2662-14

SÖKANDE

Försäkringsaktiebolaget Alandia, 502049-4224
Hamnvägen 8
183 57 Täby

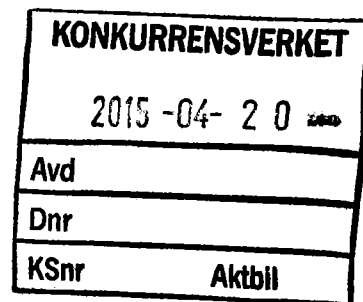
MOTPART

Luleå Hamn AB, 556148-1028
Strömörvägen 9
974 37 Luleå

Ombud: Kommunjurist Andreas Wallstén
Luleå kommun
971 85 Luleå

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om
offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Försäkringsaktiebolaget Alandias ansökan om
överprövning.

Dok.Id 59926

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90

E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.dom.se

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Luleå Hamn AB (Hamnbolaget) har genom öppet förfarande upphandlat avtalet "Bogserbåtsförsäkring 14/191". Försäkringsaktiebolaget Alandia (Alandia) var en av anbudsgivarna.

Av tilldelningsbeslutet den 8 december 2014 framgår att Trygg-Hansa tilldelats kontraktet. Beslutet motiveras med att Trygg-Hansa vid utvärderingen i enlighet med utvärderingskriterierna lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Alandia framför

Alandia yrkar att upphandlingen ska överprövas och framför bl.a. följande.

Alandia har gett den lägsta anbudssumman men har fått ett för lågt mervärde gällande service och beredskapsorganisationen. Detta har medfört att Trygg-Hansas anbud felaktigt har bedömts vara det ekonomiskt mest fördelaktiga. Hamnbolagets viktning och bedömning av mervärdet framgår varken av förfrågningsunderlaget eller av beslutet.

Skälen för tilldelningsbeslutet

Hamnbolaget har inte uppfyllt kraven på att meddela skälen för tilldelningsbeslutet. I beslutet anges inte anledningen till varför Trygg-Hansas anbud anses mer ekonomiskt fördelaktigt samt varför Alandia endast tilldelats visst mervärde gällande service och beredskapsorganisation.

Mervärdet gällande service och beredskapsorganisation

Gällande service och beredskapsorganisation har Alandia tilldelats endast ett visst mervärde på 350 000 kr medan Trygg-Hansa har tilldelats ett mycket stort mervärde på 750 000 kr.

Alandia har efter telefonsamtal med representanter för Hamnbolaget förstått att skillnaden i bedömningen har berott på att Trygg-Hansa har angett klockslag/tidpunkt för att inställa sig. Som framgår av förfrågningsunderlaget ska endast garanterad inställetid vid skada/haveri anges. Angivande av klockslag/tidpunkt finns inte med som specifikt krav. Om det viktigaste för Hamnbolaget har varit att få en angiven garanterad tidsangivelse inom vilken anbudsgivaren förpliktar sig att inställa sig bör detta ha framgått mer tydligt av förfrågningsunderlaget. Hamnbolaget har endast efterfrågat garanterad inställetid, vilket kan anges på annat sätt än genom ett visst maximalt antal timmar. Förfrågningsunderlaget har inte varit klart och tydligt på denna punkt.

Anbudsgivarna har inte heller behandlats på ett likvärdigt sätt vid bedömningen av mervärdet. Alandia har i sitt anbud angivit att man kan vara på plats samma dag, oftast inom några timmar, vilket är ett fullgott svar på angivande av garanterad inställetid vid skada/haveri. Med tanke på att Alandia har sitt kontor i Stockholm och Trygg-Hansa i Göteborg bör Alandias inställetid vid skada åtminstone vara densamma, högst troligen är den även kortare. Alandias inställetid får därmed i praktiken anses likvärdig med Trygg-Hansas inställetid.

Service och beredskapsorganisationen gällande besiktning och skadereglering hos anbudsgivarna är ett viktigt krav vid upphandling av sjöförsäkring. Däremot står kravet i denna upphandling inte i rimlig proportion till det som upphandlas då omkring 30-35 procent av det ekonomiska värdet härrör från detta kriterium. Kriteriet kan inte heller anses lämpligt eller nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen då

sannolikheten för ett haveri enligt statistik från de senaste sex åren är mycket begränsad. Att därtill avsaknaden av en viss specifikt angiven tidpunkt av garanterad inställetid vid haveri har medfört att 50 procent av mervärdet gått förlorat är än mer oproportionerligt.

Vad Hamnbolaget framför

Hamnbolaget anser att Alandias ansökan om överprövning ska avslås och framför bl.a. följande.

Upphandlingen har genomförts på ett korrekt sätt och med iakttagande av de principer som gäller vid offentlig upphandling. Förfaringsättet innebär inte att Alandia lider eller riskerar att lida skada.

Skälen för tilldelningsbeslutet

Tilldelningsbeslutet innehåller den information som kan anses nödvändig för att anbudsgivarna ska ha beretts möjlighet att ansöka om en effektiv prövning, vilket är det främsta syftet med bestämmelsen. De avgörande kriterierna för kontraktstilldelning dvs. anbudssumman för de två anbud som inkom samt vilka mervärden som tilldelats de båda anbuderna framgår av det utvärderingsprotokoll som bilagts underrättelsen till anbudsgivarna.

Mervärdet gällande service och beredskapsorganisation

Enligt förfrågningsunderlaget ska anbudsgivarna redogöra för sin service och beredskapsorganisation gällande besiktning och skadereglering och ange garanterad inställetid vid skada/haveri. Hamnbolaget kan inte se att förfrågningsunderlaget skulle brista i fråga om otydlighet i den delen. Båda anbudsgivarna har också uppfattat förfrågningsunderlaget på det sätt som var avsett och lämnat de uppgifter som efterfrågats. Det ställs inte något krav på att inställetiden ska anges på ett visst sätt och garanterad inställetid kan uttryckas på annat sätt än i timmar. Trygg-Hansa har angett att de garanterar en inställetid inom tolv timmar om haveriet sker

på svenskt farvatten. Alandia har angett att skadeservicegruppen i de flesta fall kan ta sig till Luleå samma dag som assistans efterfrågas. Uppgifterna om inställetid kan inte bedömas på annat sätt än att Trygg-Hansa måste anses ha angett kortast garanterad inställetid.

Alandia för ett resonemang om att dess kontor geografiskt ligger närmare Luleå än Trygg-Hansas och att det därför bör vara så att Alandias inställetid är densamma eller högst troligt kortare än Trygg-Hansas. Hamnbolaget tillåts dock inte enligt upphandlingsregelverket att göra egna bedömningar av det slaget.

Det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget att inställetiden skulle ha stor betydelse vid utvärderingen. Anledningen till att Hamnbolaget har valt att lägga stor vikt vid inställetiden är att det är först när en sådan besiktning har genomförts som Hamnbolaget kan gå vidare med de reparationsåtgärder etc. som behövs. Varje gång en bogserbåt pga. skada/haveri står stilla och inte utför avtalade uppdrag innebär detta betydande kostnader för Hamnbolaget och detta gäller även vid korta avbrott. Bolaget är därför ytterst angelägen om att det varje gång skada/haveri inträffar snabbt finns personal från försäkringsgivaren på plats. Utformningen av förfrågningsunderlaget och utvärderingen vad gäller inställetiden är mot denna bakgrund både relevant och ändamålsenlig och strider inte mot proportionalitetsprincipen.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iaktas (se 1 kap. 9 § LOU).

En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt och om skälen för besluten (se 9 kap. 9 § LOU).

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, ska myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd (se 12 kap. 1 § andra stycket LOU).

Den upphandlande myndigheten ska ange hur sådana kriterier som avses i 1 § andra stycket kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Viktningen av kriterierna ska anges i annonsen om upphandlingen, förfrågningsunderlaget, en inbjudan att lämna anbud eller att delta i förhandlingar, eller i det beskrivande dokumentet (se 12 kap. 2 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och att detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse skett (se 16 kap. 6 § LOU).

Som huvudprincip ska den part som gör gällande att en upphandling är felaktig, på ett klart sätt ange vilka omständigheter hen grundar sin talan på (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Skälen för tilldelningsbeslutet

Syftet med att den upphandlande myndigheten ska lämna skäl för beslutet är för att en leverantör ska kunna bedöma om det finns anledning att ansöka om överprövning. Vilka upplysningar som bör lämnas för att uppfylla kraven måste avgöras av omständigheterna i varje enskild upphandling (se prop. 2009/10:180 s. 114).

Hamnbolaget har i tilldelningsbeslutet angett att Trygg-Hansa vid utvärderingen har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Till beslutet har Hamnbolaget bifogat utvärderingsprotokollet där det framgår vilka mervärden anbudsgivarna har tilldelats. Även om beslutet hade kunnat innehålla en närmare beskrivning av hur bedömningen vid tilldelningen av mervärdena har gjorts får Alandia med angivna skäl i tilldelningsbeslut och bifogat utvärderingsprotokoll anses ha fått nödvändig information för att kunna ansöka om överprövning. Vilket Alandia också har gjort.

Mervärdet gällande service och beredskapsorganisation

Alandia har framfört att Hamnbolagets viktning och bedömning av mervärdet gällande service och beredskapsorganisation inte framgår av förfrågningsunderlaget.

Av utredningen i målet framgår att Hamnbolaget i förfrågningsunderlagets punkt 1.1.8 har angett att anbuden i upphandlingen kommer att utvärderas enligt mervärdesmodellen. Under punkten 5 i förfrågningsunderlaget anges att mervärdesmetoden bygger på principen att de utvärderingskriterier utöver pris som bedöms i utvärderingen, ges ett mervärde i kronor och att detta värde anges i förförfrågningsunderlaget och att den upphandlande myndigheten härigenom klargör för anbudsgivarna vilket ekonomiskt värde som tillmäts de olika utvärderingskriterierna. Vidare anges att varje

utvärderingskrav värderas för sig och åsätts ett ekonomiskt värde i kronor. Även hur beräkningen vid utvärderingen kommer att ske anges. Enligt punkten 5.1.2 i förfrågningsunderlaget ska säljaren beskriva anbudets mervärde gällande service och beredskapsorganisationen på följande sätt. ”Redogör för er service och beredskapsorganisation gällande besiktning och skadereglering. Ange även garanterad inställelsetid vid skada/haveri.” Mervärdet anges till 750 000 kr varmed ett mycket stort mervärde ger 100 procent av mervärdet, visst mervärde ger 50 procent av mervärdet och inget mervärde ger 0 procent och således inget mervärde i kronor.

Hamnbolaget får med ovanstående beskrivning anses ha redogjort för mervärdets viktning och bedömning på ett tillräckligt tydligt sätt för att anbudsgivare ska anses förstå viktningen och bedömningen av mervärdet. Båda anbudsgivarna har också lämnat de uppgifter som efterfrågats, vilket ger stöd för att anbudsgivarna har förstått vad som har efterfrågats.

Alandia har vidare framfört att förfrågningsunderlaget inte har varit klart och tydligt avseende krav på angivande av klockslag/tidpunkt för att inställa sig. Det framgår emellertid inte av förfrågningsunderlaget, utvärderingen eller den utredning som i övrigt finns i målet att något sådant krav har ställts.

Alandia har också framfört att kriteriet garanterad inställelsetid inte kan anses lämpligt eller nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen. Alandia och Hamnbolaget är eniga om att service och beredskapsorganisation gällande besiktning och skadereglering hos anbudsgivarna är ett viktigt krav vid upphandling av sjöförsäkring. Mot denna bakgrund och med beaktande av vad Hamnbolaget bl.a. har framfört om besiktningens betydelse, får en garanterad inställelsetid anses vara både ett lämpligt och ett nödvändigt krav i upphandlingen.

Alandia har dessutom framfört att anbudsgivarna inte har behandlats likvärdigt vid utvärderingen då Alandias inställetid i vart fall måste anses likvärdigt Trygg-Hansas inställetid.

I anbudet har Trygg-Hansa uppgett att de *garanterar* en inställetid inom tolv timmar och Alandia har uppgett att de i de flesta fall *kan* ta sig till Luleå samma dag och att skadepersonal vid Stockholmskontoret *kan* vara i Luleå inom några timmar. Med dessa lämnade uppgifter kan Hamnbolaget inte anses ha agerat felaktigt när det har gjort bedömningen att Trygg-Hansa har angett en kortare *garanterad* inställetid. Hamnbolaget kan inte heller, såsom Alandia har gjort gällande, göra egen bedömning utifrån var Alandia respektive Trygg-Hansa har sitt kontor eller sina medarbetare. En sådan slutsats skulle, såsom Hamnbolaget har framfört, strida mot LOU och dess principer. Hamnbolaget har således inte heller agerat felaktigt när den enbart har utgått ifrån uppgifter lämnade i anbudet. Betydelsen Hamnbolaget har lagt vid *garanterad* inställetid kan inte heller anses oproportionerlig.

Sammanfattande bedömning

Alandia har mot bakgrund av ovanstående inte visat att Hamnbolaget vid aktuell upphandling har brutit mot några bestämmelser eller grundläggande principer för offentlig upphandling. Det saknas därmed skäl för att vidta någon åtgärd enligt LOU. Alandias ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se DV 3109/1 C LOU (bilaga 1).

Esin Tubluk

Carola Andersson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.